

EXULANT

Úvodem

drubého letošního věstníku, (celkové však již dvanáctého) vám, vážení přátelé, bratři a sestry, přinášíme úryvek z pozoruhodného autentického životopisu Jiřího Těmína (nar. 1966), jak je zaznamenán v knize Dr. E. Štěpánkové Běh života českých emigrantů v Berlíně v 18. století.

Jiří Těmín, 39 let starý ze směřic-kého panství, ušel šťastně v listopadu 1733. Cel Slovo Boží, proto musel se- dět dva roky v tvrdém vězení. Musel se svléct do košile a dostal 50 ran uzlovitým karabáčem, také hladem byl trápen.

Těmín, mladý muž plný víry, byl chycen, když vedl dvě ženy a jedno dítě. Byl dodán do Hradce Králové do vězení. Protože biřic věděl, že tento muž už několikrát z vězení uprchl, řekl mu: "Tentokrát si na tebe dám větší pozor, abys mi neunikl." Těmín odpověděl: "Jestli je to Boží vůle, pak se tak přesto stane." Biřic se ptal, kdo že by mu mohl pomoci? Těmín ukázal své ruce a řekl: "Když se nikdo nenajde, pak mám tady dobrou pomocnici." Obě ženy a to dítě byly zavřeny mezi zloději. Těmín našel ve své cele kus železa a pod ním ležel hřebík, který si dal stranou. - Brzy na to zblila z nějaké příčiny biřicka svou děvečku a ta se jí chtěla pomstít. Děvečka šla k dítě, kterou mohla mluvit s Těmínem, a ptala se ho, proč tu sedí a neuteče. Těmín

odpověděl: "Jak bych mohl? Na nohou mám přikovaná těžká pouta a toto vězení je hotová pevnost. Ale kde zůstávají ty dvě ženy s dítětem?" Děvečka řekla: "Zítřka vám přinesu plínky. Musíte se propracovat bránou, která vede na šance. Tam a tam visí šňůra na prádlo. To je dost provazu, abyste se mohli spustit na šanci. Odhnut u čtvrtého domku na šanci stojí žebřík, protože tam spravovali střechu. V té jedné místnosti leží sekvy. Pokud jde o ženy a dítě, těm už naznačím, jak se dostanou ven za vámi." - Příští den přinesla děvečka silbený plínky. (To všecko udělala ta děvečka z pomsty za to, že dostala bití, aby se vrchnost rozhněvala na biřice. Vybrala si k tomu emigranty, protože když uteče deset zlodějí, není to tak zlé, jako když unikne jeden emigrant).

V noci se zbavil Těmín pout, otevřel dveře cely, dostal se podle dané rady až k bráně, kde proploval jeden zámek, ale druhý, schovaný, nemohl otevřít. Pokušel se přehodit provaz přes bránu, ale byla moc vysoká. Nezbývalo, než přepilovaný zámek zas zasunout a vrátit se do své cely. Příštího rána odhazoval biřic sni na cestě k bráně, ale nic nezjistil. Večer prošel Těmín o světlo a předstíral, že se potně bojí... Po půlnoci pak šel s loučím k bráně, ve světle poznal, kde musí nasadit sekuru a vyломit plech, aby se dostal za závoru... Také ty dvě ženy s

dítětem přišly... Půl míle za Hradcem Králové bydlel jeden muž, který byl tajným evangelikem. Ten je všechny schoval v komoře. Až když se jejich pronásledovatelé vrátili zpět, vypravili je oběstraně na další cestu k bratřím, kteří již byli v exilu.

Na co je tento věstník hlavně zaměřen

Informujeme Vás o průběhu putovní výstavy fotografií a turné hudební skupiny Zelovské zvonky. To byly v květnu a červnu dvě naše nejdůležitější akce. Určitě bychom je nedokázali uspořádat bez velice obětavé pomoci sborní ČCE a BJB a jejich členů ve všech místech, kde putovní výstava pobývala nebo kde Zvonky vystupovaly. Výstava i Zvonky byly velmi péknu připraveny na rychlé se blížící 200. výročí Zelova, které si připomeneme v závěru příštího roku a zejména v roce 2003. O postupu prací se vše nové dozvíme při letošní konferenci.

Ministerstvo ZV CR udělilo letoš- ní Ceny Jana Masaryka Grathas agit za křesní dobrého jména CR v zahraničí. Cenu obdržel mj. Spolek pro podporu české vesnice v Berlíně - Rixdorfu (proto i vybrané úvodní slovo, které bylo údajostí připomíná) a také náš milý bratr Ing. Alexandr Drbal.

Sčední část věstníku je pozvánkou na naši letošní konferenci a také valnou hromadu (výroční shromáždění) našeho sdružení v sobotu 8. září 2001 v Praze.

Před pravidelnými aktualizacemi a informacemi přinášíme druhou část článku br. Dobroslava Stehlika o jeho loňské cestě na Ukrajinu.

Pod osobní záštitou pana místopředsedy vlády a ministra zahraničních věcí Jana Kavana

Na žádost, resp. prosbu, aby pan ministr zahraničních věcí CR převzal

naid koncertním turné zážitku, zaslalou mu synodním seniozem ČCE P. Smela- nou a předsedou sdružení EXULANT K. Matějkou, odpověděl pan ministr ZV CR tímto dopisem ze dne 28.5.2001.

Vážený pánové,
byl jsem potěšen Vaším dopisem, ve kterém mě informujete o dalších aktivitách spojení se životem zelovské komunity.

Rád bych Vám oznámil, že s potě- šením udělují osobní záštitu turné skupiny Zelovské zvonky v České repu- blice. Věřím, že vystoupení této skupiny mladých lidí bude nejen mým hudeb- ním zážitkem, ale také příjemnou formou setkání s dnešním Zelovem i připomenutím naší společné historie.

Přeji Vám mnoho úspěchů ve Vaší činnosti, díky které nebudou společné kořeny našich narodů zapomenuty nejen v Zelově a jeho okolí, ale i na dalších místech České republiky a Polska.

S pozdravenem

Jan Kavan

K dopisu pana ministra pak byla přiložena plaketa s naším státním znakem a textem: Ministr zahraničních věcí uděluje ZAŠTITU turné skupiny Zelovské zvonky v České republice: Jan Kavan, místopředseda vlády a ministr zahraničních věcí CR.

Finančně nám na úhradu nákladů spojení s turné přispěla i synodní rada ČCE a odbor církví ministerstva kultury CR. Děkujeme.

Bratr Vlastimil Pospíšil, který velice obětavě Zelovské zvonky po celou jejich dlouhou cestu přes Čechy, Moravu a Slezsko doprovázel, připravil pro nás tuto velmi péknu zprávu:

Na kterékoliv místo v Čechách, na Moravě i ve Slezsku jsme přijeli, měli jsme díky pečlivé přípravě vše víc než jen dobře připraveno. A to jak po stránce stravování, ubytování nebo pokud šlo

O vlastní koncert. Naše "Zelovské zvonky" měly při každém vystoupení velice dobrý ohlas. Začínali jsme v Liberci, kam naši hosté z Polska přijeli se svým bratrem farářem Miroslavem Jelínkem a jeho manželkou Věrou, která "Zvonky" dirigovala. Spolu s nimi bylo ještě několik dospělých, kteří se o ně také starali.

Zvonkaři přijeli do Liberce v sobotu 9. června 2001 v odpoledních hodinách, kde byli očekáváni představiteli sboru jak z církve Ceskobratrské evangelické, z libereckého sboru ná čele s bratrem farářem Mgr. Janem Capkem, tak i ze sboru Bratrské jednoty baptistů v Liberci na čele s bratrem kazatelem Dr. Janem Bistraninem. Uvítání bylo srdečné, přišli přibuzní i známí, aby si některé hosty odvedli na noc k sobě. Každý ze Zelova má v Čechách někoho z příbuzenstva. Očekávání na vystoupení Zelovských zvonků bylo již několik dní, to bylo možné vidět na plakátech.

V neděli dopoledne vystoupili v rámci bohoslužeb v kostele Ceskobratrské církve evangelické. Odpoledne pak byl koncert pro veřejnost v Církvi bratrské. Ač byl sál velký, byl téměř zaplněn. Ten velký zájem o naše mladé Zvonkaře a vděčnost za ně byl posluchači oceněn i sbírkou, která byla věnována na krytí výdajů spojených s jejich zájezdem. Všude byli přijati s opravdovým nadšením, i s vděčností, což posluchači odměnili potlesky. Když byl konec koncertu, ještě hodnou chvíli mnozí zůstávali v srdečném rozhovoru. O ubytování a stravování se stejným dletem postaraly dva sbory CCE a BJB v Liberci. Z Liberce pak Zvonky odjely v pondělí dopoledne do Teplic. Druhé v pořadí vystoupení bylo v Teplicích Lázně. Vystoupení se mělo konat v Koncertnímu sálu v lázeňském parku, kde se pořádají letní lázeňské koncerty a bylo i součástí zahájení letošní lázeňské sezóny. Ale již cestou z Liberce do

Teplic jsme pochybovali, že se na tomto místě koncert uskuteční, neboť přišlo a v okamžiku, když přestalo přšet, bylo jasné, že opět brzy začne. Ale s takovou situací pořadatelé také počítali a tak koncert přesunuli do nedalekého evangelického kostela.

Celé koncertní turné Zelovských zvonků se uskutečnilo (jak jsme již uvedli) pod osobní záštitou pana ministra zahraničních věcí ČR. V Teplicích pak byl koncert navíc i pod záštitou kulturního domu města Teplic. Kostel, kde se koncert konal, byl zaplněn posluchači do posledních míst, někteří museli i stát. Přijeli sem i jedni manželé z Lovosic a litovali, že tento koncert nemůže být i u nich.

I zde v Teplicích se našim milým hostům ze Zelova dostalo vřelého přijetí, až dojemného a to před koncertem, i po koncertu a zejména v rodinách, kde byli ubytováni.

V úterý nás čekala dlouhá cesta z Teplic do Teplé. Učinkující mládež i dospělí cestou autobusem obdivovali krásu české země. Ty hory, kopce a kopečky, i ta údolí, byl to pro mě "ráj napohled". Ač cesta autobusem byla poměrně dlouhá, pohled do údolí je zbavoval únavy. Sem tam nám i trošku zapršelo, ale dešť nám nevařil, zejména když jsme seděli v autobuse.

Na naší pouti českou krajinou jsme neměli nikdy zpoždění, za což také díky našemu milému šoférovi. Všude jsme přijeli včas, ba ještě něco s předstihem, jako to bylo v Teplé. Ale prázdne taifé na stole se brzy zaplnily dobrým gulášem. Bylo to jako v pěti-hvězdičkovém hotelu.

Na cestách jsme neměli žádné problémy, aspoň jsem o nich nevěděla. Snad to můžeme připočítat i tomu, že každý den v autobusu jsme měli pobožnost, kterou připravovala mládež ze Zelovských zvonků pod vedením sestry Věry Jelínkové. Jejich duchovní život je

zřejmý, na čemž mají farářovi Jelínkovi velký podíl. Mnoho času jsme trávili právě v autobusu, přesto obecně ství bylo krásné. Mládež se chovala víc než jen vzorově. Byla vzorová ukázněnost. Ani tady není bez vlivu rodina faráře Miroslava Jelínka. Brzy po příjezdu se konaly koncerty, ne jinak to bylo i v Teplé. Zvonkaři byli vždy připraveni. Myslím si, že největší záběr byl vždy ná účinkující mládeži a dirigence, neboť nejdnou cvičili před koncertem víc než hodinu a pak hodinu a půl vlastní koncert! Obecně se na koncertě bylo víc než jen příjemné a pozorné. Učinkující byli odměňováni vřelým potleskem. Všechno tady v Teplé, jako i jinde, bylo opravdu krásné. Do Teplé se sjeli zelovští rodáci ze západočeských okresů. Ač sál byl velký, byl také téměř zaplněn. Přišlo na 250 lidí! Při každém koncertě sestra Věra Jelínková, dirigentka, představila všechny účinkující. Každý jsme si mezi nimi našli své jméno. V Teplé toto představování bylo zvlášť dojemné. Koncert se konal v kulturním domě a byl i pro veřejnost.

Ve středu byl koncert Zvonků v Chebu v kostele Ceskobratrské církve evangelické. Zde byla účast již početně menší, ale stejně vřelá, jako na jiných místech. I do Chebu přijeli exultanti, kteří nemohli být v Teplé. Naši Zelovští hosté, bratři a sestry a děti se zajímali o naše snad nejstarší město a byli tímto městem uchváaceni. Z Chebu jsme večer jeli zpět do Teplé, cestou jsme se zastavili v Mariánských Lázních, abychom se prošli krásnou lázeňskou kolonádou a navštívili hrací fontánu. Večerní město na nás udělalo pěkný dojem. Obdivoval jsem znalost bratra faráře Miroslava Jelínka, co všechno věděl o našich městech, místech a kulturních památkách a jak o nich zasvěceně vyprávěl! Noc jsme opět prožili u svých milých hostitelů v Teplé. A byl tu už čtvrtěk. A to jsme již

odjížděli do Prahy a večer opět koncert v Praze, v modlitebně Bratrské jednoty baptistů na Vinohradech. V Praze jsme byli ubytováni dvě noci na vysokokolejových kolejkách. I tady bylo ubytování a stravování příjemné. Byl jsem rád, že se koncert konal ve čtvrtěk a ne v pátek. Ač jsme po cestách autobusem byli trochu i unaveni, naši mladí Zvonkaři i se svou dirigentkou všechno dobře zvládali. Krátké biblické slovo tu měl bratr farář M. Jelínek. Na tomto koncertě jsme mohli přivítat vzácné hosty. Byl tu přítomen bývalý český velvyslanec ve Varšavě Dr. Karel Šindl s manželkou, synodní senior CCE bratr Mgr. Pavel Smetana s manželkou, předsesta sdružení EXULANT Karel Matějka s rodinou. Každý koncert obohatal závěrečným slovem bratr M. Jelínek, v Praze se k němu připojil i br. synodní senior P. Smetana.

Tržili jsme se na pátek, neboť podle programu jsme měli den volna. Děti se těšily na procházku městem i na nákup pytláka pro rodiče a sourozence. Slunce příjemně hrálo. My obdivovali Pražský hrad, jeho zahrady, Zlatou uličku, Staroměstské náměstí a další místa. Prošli jsme se po nejstarším pražském mostě. Východní byli Prahou velmi uchváaceni a to trvalo až do 16. hodiny. Proč jen do 16. hodiny? Přihodilo se nám něco, s čím jsme ani ve snu nepočítali. Naš autobus, který parkoval na velmi rušném místě blízko vysokokolejových kolejí, kde jsme byli ubytováni, byl v pravé poledne vykraden! Téměř každému něco chybělo, nejvíce však šoférovi. Zloději z autobusu odnesli všechno, co se jen dalo odmontovat. Byl to pro nás "černý" pátekl! Mrzelo mne to víc než ty, kterým byly věci ukradeny. Slyděl jsem se!

Byla tu konečně sobota a cesta do Šumperka a večer vystoupení v evangelickém kostele. I tuto cestu jsme dobře absolvovali. Je třeba říci, že řidič byl

velmi zodpovědný a i hodný, jako by patřil do naší skupiny. Vlastně za tu dobu již jistě do ní patřil. Ze šumperského vystoupení jsem měl opravdovou obavu, jak to naše děti zvládnou a to nejmenom po dlouhé a únavné cestě, těch bylo i více, ale zejména po včerejším "černém" pátku. To mne trápilo. Ale zřádky to! Kdybych o této události po koncertu pomlušel, nikdo by na dětech nic nezpozoroval, co se jim nemítlo přihodilo. Obdivoval jsem je. Vystupovaly jako profesionálky.

V neděli byl poslední koncert v Českém Těšíně v kostele Českobratrské církve evangelické. Moje účast sice skončila již v Šumperku, ale z povolaných úst jsem slyšel, že i ten poslední koncert měl veliký úspěch i co se týče účasti posluchačů. Bylo jich opět více než 250.

Naše vědomost patří Pánu Bohu a poděkování všem zelovským účastníkům a všem bratřím a sestřím, kde jsme byli ubytováni a jejich sborům. Móhnu Vás všechny ujistit, že těm, kteří u Vás byli ze zelovských dětí a dospělých, dali jsme víc, než se může spočítat na papíře. Odeslali si od Vás a na Vás ty nejkrásnější vzpomínky. A to, co od Vás přijíjíte, jistě zúročí ve svém životě.

Blahopřejeme!

V úterý 26. června 2001 předal v Černinském paláci místopředseda vlády a ministr ZV ČR Jan Kavan letošní Cenu Jana Masaryka Gratiias agit 2001. Tato Cena je oceněním ministra zahraničních věcí ČR osobám či organizacím za šíření dobrého jména České republiky v zahraničí. Cena je udělována od roku 1997, má tvar křišťálové zeměkoule, v níž je vyryt státní znak ČR.

Velice nás těší, že mezi letošními laureáty byl Ing. Alexandr Drbal, který je členem výboru našeho sdružení. Cenu dostal i Spolek na podporu České vesni-

ce v Berlíně-Neuköllnu, který napomáhá k udržování českých historických a kulturních tradic.

Spolek na podporu České vesnice v Berlíně-Neuköllnu vznikl v roce 1984 v tzv. České vesnici, vybudované roku 1737 českými pobělohorskými emigranty. Zastupuje zájmy tří evangelických sborů (jednoty bratrské, Českého luteránského belémského sboru a Evangelického reformovaného belémského sboru) a napomáhá k udržování českých historických a kulturních tradic.

Spolek se s velkou obětavostí a s neuvěřitelným nadšením zasazuje o zachování české exulantské tradice. Je jeho zásluhou, že česká vesnice v Berlíně zůstala ve své stavbě i substanci zachována a dostala se do památkové ochrany. Spolek dosáhl také toho, že na místě, kde stával český kostel, byl v roce 1997 mozaikou v dlažbě znázorněn púdorýs českého Belémského kostela a náměstí, na kterém kdysi kostel stál, bylo o rok později na jeho památku přejmenováno na Náměstí Belémského kostela. Na náměstí byla instalována moderní socha, věnovaná vyhnancům na celém světě.

Příspěvek Čechů a jejich potomků k rozvoji města Berlína připomíná spolek ve spolupráci s vědeckými a politickými institucemi pozoruhodnými výstavami, publikacemi a přednáškami o historii Čechů. V roce 1992 byla ke 400. výročí narození Jana Amose Komenského v České vsi uspořádána výstava o jeho díle doprovázená přednáškami. Originální myšlenkou bylo založení zahrady Komenského v centru Berlína, kde Spolek pořádá nauce přirodovědné a výtvarné programy pro děti předškolního i školního věku a pro občany se zdravotním postižením.

Předkové současného výkonného předsedy Spolku patřili k sedmácti tisícům českých pobělohorských exulantů, kteří museli z náboženský

Českobratrská církev evangelická, Bratrská jednota baptistů a
Občanské sdružení EXULANT

Vás všechny srdečně zvou na

K O N F E R E N C I,

kterou pravidelně společně pořádají pro připomenutí významných událostí z dějin české náboženské emigrace, života v exilu a návratu potomků pobělohorských exulantů do staronové vlasti. Letošní konference se uskuteční v sobotu dne 8. září 2001 ve sboru Bratrské jednoty baptistů v P R A Z E na Vinohradech (Praha 3, Vinohradská 68).

V sobotu 8. září 2001

začíná dopolední program v 9,30 hod. a bude obsahovat úvodní pobožnost, kterou povede br. Ing. Miloš Šolc, předseda BJB a kazatel sboru BJB na Vinohradech, přednášky br. Mgr. Jiřiho Polny, seniora Ochranovského seniorátu ČCE ze Železného Brodu "Život a dílo Kristiána Davida" a br. Mgr. Miroslava Jelínka (nebo br. Ing. Jiřiho Svobody) ze Zelova "O přípravě Zelova na oslavu 200. výročí jeho zakoupení českými exulanty", pozdravy našich hostů a sborový zpěv.

V polední přestávce (od 11,45 hod) určené pro rozhovory, setkání a občerstvení se uskuteční i krátká valná hromada sdružení EXULANT. Polední občerstvení bude probíhat obdobně jako při našich jiných akcích. Vezměte si prosíme, jídlo s sebou a počítejte s tím, že ve sboru BJB bude připraven čaj a káva.

Odpolední program bude zahájen ve 13,30 hod poslední vernisáží putovní výstavy fotografií "Každodenní život v Zelově do druhé světové války" na území ČR. Při ní nás pozdraví i představitel Polského institutu v Praze a naši zelovští hosté. Zpívat budeme dobové křesťanské písně. Po vernisáži a prohlídce výstavy bude následovat přednáška ses. Mgr. Hany Marešové z Olomouce "O zelovské české tince". Určitě bude čas i na vzpomínky a svědectví, možná nás čeká i překvapení. Závěrečné bohoslužby povede br. MTh. Karel Matějka jr., student ETF UK a člen výboru EXULANT. Ukončení programu předpokládáme do 16,00 hod.

Pokud potřebujete zajistit ubytování, můžete se do 31.8.2001 přihlásit na adresu: Jana Kubanová, Slezská 25, 130 00 Praha 3, tel. 02 2425 7563.

Sbor BJB je velmi dobře dostupný ze stanice Metra A Jiřicho z Poděbrad.

V neděli 9. září 2001 se můžete účastnit bohoslužeb v některém pražském sboru ČCE nebo BJB. Těšíme se na Vás všechny.

6. VALNOU HROMADU (výroční shromáždění),

kteřá se uskuteční v sobotu 8. září 2001 ve sboru BJB v Praze na Vinohradech (Vinohradská 68) od 12,30 do 13,15 hod s tímto programem:

1. Ustavení valné hromady (prezence, volby zapisovatele a ověřovatele zápisu).
2. Zpráva o činnosti sdružení za uplynulé období.
3. Zpráva o hospodaření sdružení.
4. Zpráva revizní komise.
5. Informace o připravovaných akcích sdružení.
6. Diskuse, návrhy.
7. Usnesení valné hromady.

Podle stanov je valná hromada nejvyšším orgánem sdružení a je usnášeni schopná za jakéhokoli počtu přítomných. Je však možné, abyste písemně zmocnili jiné členy sdružení k zastupování. Připravte si, prosíme, podněty pro naši další činnost a své návrhy na usnesení valné hromady.

Vybrané body ze zprávy o činnosti sdružení v uplynulém období

5. valná hromada našeho sdružení se uskutečnila dne 3. června 2000 v Liberci. Hlavní pozornost nově zvoleného výboru pak byla věnována zejména koncepční práci, kontaktům mezi potomky exulantů, přípravě putovní výstavy fotografií Každodenní život v Zelově do druhé světové války, koncertnímu turné skupiny Zelovské zvonky, distribuaci knihy Dr.E.Štěrňkové Běh života českých emigrantů v Berlíně v 18. století a přípravě několika projektů určených pro podporu činnosti sdružení. Členové a sympatizanti sdružení byli o činnosti informováni dopisy, pozvánkami a věstítky.

Výbor sdružení pracuje v tomto složení: ThMgr. Pavel Smetana, synodní senior ČCE, Ing. Dobroslav Stehlik, kazatel BJB v Žatci, ThMgr. Vlastimil Pospíšil z Brna, Ing. Alexandr Drbal z Prahy, Doc. Ing. Karel Matějka, CSc. z Prahy (předseda sdružení) a MTh. Karel Matějka jr. z Prahy. S výborem úzce spolupracuje ses. Alena Zikmundová z Prahy. Náhradníky výboru jsou: Dr. Jan Bistranin z Liberce, Jana Kubáňová z Prahy, Jiří Polna ze Železného Brodu, Mgr. Hana Marešová z Olomouce a Robert Matala z Plané u Mariánských Lázní. Revizní komise pracuje ve složení: Květoslava Klimešová ze Zábřeha na Moravě a Petr Cervinský z Třebívlic.

Vítáme všechny, kterým to místo konání a termín jednání umožní.

dhvodů opusit svoji vlast.

Ing. A. Drbal byl v průběhu let 1989-1996 činný v krajském hnutí na Ukrajině. Přičinil se o obrození starých a přispěl ke vzniku nových krajských spolků (např. Česká beseda ve Lvově a Oděse, Česká národní rada na Ukrajině). Též se přičinil o navázání vztahu českých bratří na Ukrajině s Ceskobratrskou církví evangelickou a o stavbu evangelického kostela - Betlémské kaple - v Bohemce, odkud pochází. Svou práci významně přispěl k pozvednutí sebevědomí české komunity na Ukrajině, zejména potomků pobělohorských emigrantů. Ing. A. Drbal dokázal svoji zálibu v historii Cechů na Ukrajině uplatnit ve prospěch rozvíjení česko-ukrajinských vztahů a šíření znalostí o ČR na Ukrajině. Své práce publikoval v češtině i v ukrajinštině. Pomohl znapovat existenci českých komunit na území Ukrajiny a zasloužil se o zachování českého jazyka v nich a o rozvoj bohemistických studií na odborných pracovištích na Ukrajině. Významně přispěl i k jejich spolupráci s institucemi v ČR, včetně University Karlovy a Akademie věd ČR. Ing. Drbal je prvním oceněným Cenou Gratiās agit "z bývalého východu", navíc evangelik a potomek pobělohorského exilu.

Ve slavnostním projevu připomněl pan ministr i známá slova Jana Masaryka: "Člověče, snaž se mít rád lidí! Mysli víc na ně než na sebe. A pamatuj si, kdykoli někomu pomůžeš, někomu, kdo si to zaslouží, budeš mnohem šťastnější".

Součástí udělení Ceny, které proběhlo v Zrcadlové síni Cermnského paláce, byla i prohlídka bytu Jana Masaryka. Br. Drbal byl rovněž vybrán, aby spolu s panem ministrem a paní fedielkou Dr. A. Prouzovou položil květiny k pamětní desce J. Masaryka.

Mezi čestnými hosty při udělení Ceny byl i synodní senior ČCE br. P. Smetana. Pozván byl rovněž předseda

sdružení EXULIANT, ten se však z pracovních důvodů této slavnosti (ke své velké lítosti) nemohl zúčastnit.

Putovní výstava fotografií ze Zelowa se Iblia a měla velký ohlas

Jak jsme Vás všechny mohli informovat a pozvat, proběhla v květnu a červnu putovní fotografická výstava "Každodenní život v Zelově před druhou světovou válkou." Výstavu připravil ve spolupráci s ČCE, BJB a našim sdružením Polský institut v Praze a hlavně Dokumentační středisko Českých bratří v Zelově. Tam mají naskenováno (převedeno do digitální podoby) již více než 500 dobových černobílých fotografií.

Výstava začala v Liberci a putovala přes Teplice, Mariánské Lázně, Cheb, Olomouc, Český Těšín do Prahy. Nyní (přes prázdniny) je uložena na Polském institutu v Praze, od 8. září 2001 bude ještě týden otevřena v modlitebně BJB v Praze na Vinohradech.

Na všech místech byla výstava zahájena malou vernisáží, které se kromě místních našich kazatelů ČCE a BJB podle svých možností často zúčastnili i zástupci Polského institutu, představitelé města a další vzácní hosté. Výstava byla prezentována i v různých sdělovacích prostředcích a byla jí věnována i krátká relace v sobotním dopoledním náboženském vysílání Českého rozhlasu. Proslav Mgr. J. Čapka při vernisáži v Liberci byl uveřejněn v Evangelickém týdeníku Kosmické jiskry.

Chtěli bychom proto upřímně poděkovat vám všem, kteří jste se na organizaci výstavy (její propagaci, instalaci, vernisážích, přepravách apod.) podíleli. Náš dík patří i sborům a městským kulturním zařízením, ve kterých výstava probíhala. Z iniciativy jedné naší členky, která přinesla své

"vlastní" fotografie, byla výstava během svého putování doplněna o další panel, určený původně jako "rezerva".

Velice si také vážíme spolupráce s Polským institutem v Praze, která byla mezi naším sdružením (a také CCE) při zajišťování výstavy navázána. Polský institut nám přispěl i na transport výstavy. Při přípravě pozvánek na výstavu se vyskytla otázka, jak vlastně máme psát správně název města Zelov (v Polsku píše Zelów). Pro potřeby výstavy jsme se shodli na přepisu Zelów. Jinde však píšeme tradičně Zelov.

Česká menšina v Oděské oblasti na Ukrajině, II. část, dokončení
(Dobroslav Stellik)

Baptisté

Jak již bylo uvedeno, ve Veselynivce kdytí žili také baptisté. Přistěhovali se do Oděské oblasti z volyňské Michalovky a postupně se dostali až do Veselynivky. Nebylo jich mnoho. Svě vlastní shromáždění měli prakticky jen v době rumsunské okupace za 2. světové války. Nějakou dobu se scházeli společně s českými evangeliky (reformovanými). Přijížděl jim sloužit bratr Václav Pujman z Bohemky. I toto shromáždění později zaniklo. Mladší generace získala a zachovala základy křesťanské víry jen skrze rodiče. S obnovením plně náboženské svobody po pádu komunistického režimu se někteří začali více rozpomínat na to, co slyšeli o Pánu Bohu v mládí. Několik žen se začalo setkávat především ke zpěvu starých českých křesťanských písní. Misijsní službu oděských baptistů vznikl v okresním městě Bereznice asi před sedmi lety baptistický sbor. Mezi těmi, kdo se znovuzrodili mezi prvními, byla sestra Marie Feslerová. Přistěhovala se do Bereznivy z Veselynivky v roce 1974. Pochází z české baptistické rodiny a má sestru a další příbuzné ve Veselynivce. Oděští a

bereznivští baptisté uspořádali na základě získaných informací evangelizaci i ve Veselynivce. Uvěřili zde jak Češi, tak Ukrajinci. Mezi nimi byla i Libuše Balančková, Marina starší sestra. Ta se velice radovala nejen z uvěření, ale i z toho, že to je právě to, co hledala a co znala z vyprávění své maminky. A jestliže se u ní scházely některé ženy ke společnému zpěvu a rozjímání, tak nyní otevřela svůj dům, kde bydlí jako vdova sama, pro pravidelná baptistická shromáždění. Vznikl sboreček, kde bylo před rokem sedmáct členů. Nyní jich je již pětadvacet. Baptistická misie však přinesla s sebou určité napětí do obvojeného sboru evangelického, protože baptistická práce ve Veselynivce po 2. světové válce prakticky zanikla.

Obnovený evangelický sbor vznikem baptistického logicky utrpěl, protože ztratili ty, kteří se stali baptisty. Mezi jednotlivci však pokračují dobré kontakty a je naděje, že oba sbory budou žít vedle sebe pokojně a snad se rozvine i určitá zdravá spolupráce. Rozvíjející se baptistický sbor se v lemném období schází v garáži a na dvoře u sestry Libuše, v zimním období v jejím bytě. Ten je však již příliš těsný. Proto sbor zakoupil pozemek na stavbu nové modlitebny. Zatím mají jen nějaké kamenné do betonu na základy, ale na jaře roku 2001 chtějí začít stavět. Finanční prostředky na stavbu zatím nemají, sponzory zatím také ne. Členové sboru na stavbu sami stačit nebudou. Vždyť je záruk, že tyto lidé netrpí hlad a mají se do čeho obléknouti! Na mnoho dalšího jim nezbyvá. Shromáždění jsou u ukrajinské a ruské, i když Veselynivští rozumí česky. Kazatel však mluví ukrajinsky. Zejména těm starším je český jazyk dralý a radují se z českých Biblií i další literatury. Jsou velice vědci knižní a časopis Rozsévač, které jim zaslala Kancelář výkonného výboru BJB. Slovenská část Rozsévače je však pro ně

srozumitelná jen stěží, některé části pochopí nespřímně. Zřídili si sborovou knihovnu, kam tyto publikace zařadili a odkud si je může půjčit každý.

Přijel jsem do Veselynivky ve čtvrtek 26. října odpoledne. Večer byla biblická hodina. V garáži. S Biblií v ruce se pracuje společně, není to jen výklad kazatele, spíše jeho vedení. Lidé se učí samostatně Biblii nejen číst, ale studovat, rozjimat, sami vyhledávají biblické verše, které je vhodné se učiti zpanětí, aktualizují text do své situace. Na další biblickou hodinu se mají připraviti na základě zadaného biblického oddílu. V neděli 29. října odpoledne byla ve Veselynivce slavnost děkuvzdání. Biblickými úvahami, básněmi i písněmi sloužili především hosté z několika okolních sborů. Do garáže se všichni nevešli, takže "sál" měl své pokračování na dvoře. Tím pro letošek skončila shromáždění v garáži. K mimořádnému českému shromáždění jsme se sešli s vědomím bratra kazatele Koochane v bytě u sestry Libuše již v pondělí. Navazující rozhovor o různých duchovních olázkách i zkušenostech se protáhl do nočních hodin. Radosná byla vyprávění o tom, jak během posledních několika let uvěřili členové rodin ze tří generací. Není to jediný případ. Jak v evangelickém tak baptistickém sboru to jsou až na výjimky jen ženy. Modleme se za to, aby uvěřili i muži. Radosně je však to, že ukrajinské rodiny začínají přibývat celé.

Baptistický sbor v Bereznivce má nyní téměř 70 členů. Sbor vznikl asi před sedmi lety misijsní prací oděských baptistů, kterým se podařilo navázat kontakty s čtyřčlennou skupinkou věřících na předměstí Bereznivy. Dosavadní shromáždovací prostor byl pro ně již těsný. S pomocí především amerických baptistů se jim podařilo koupit starou, značně zchátralou bývalou židovskou synagogu, kterou přestavěli na krásnou

moderní modlitebnu. Přistavěli i věž s křížem na vrcholu, aby se dala snadno nalézt. Setkal jsem se zde s čtyřmi českými mluvčimi ženami českého původu. Ve středu, na závěr biblické hodiny, a mohl se zapojit každý, přišla dopředu jedna žena s dospělými dětmi - synem a dcerou s prosbou, at se za ně modlí, protože se chtějí v pokání vydat Ježíši Kristu. První kontakty získala skrze setkání se s věřícími v nimšoborém prostředí. Jejich chování je tak oslovilo, že navázala kontakt se sborem, začala chodit do shromáždění i s dětmi a nyní společně vydali život Ježíši Kristu. Slavnostní otevření a posvěcení modlitebny se konalo 5.11.2000. To jsem však již byl jinde.

Vozněsensk

Vozněsensk je okresní město asi 70 km severovýchodně od Bereznivy. Také zde je baptistický sbor. Má několik set členů a krásnou modlitebnu. I zde má několik členů české kořeny. Ve shromáždění jsem zde nebyl.

Ve Zdobunově

Rada z vás velmi dobře ví, kde je Zdobunov (nyní Zdobuniv). Někteří jste tam byli osobně a další znají pěvecký sbor, který ve velkonočním období 1999 navštívili několik sborů v ČR. V tomto sboru, který se dosud schází v modlitebně, která byla v roce 1928 postavena asi za třicet let roku za působení bratra kazatele Viléma Volanského, jsem mohl být ve shromáždění s Panátkou Večeře Páně v neděli 5. 11. Sbor dokončuje se zahraniční finanční pomocí novou velkou moderní modlitebnu, protože ta stará už nestačí. Ve shromáždění bylo asi 60 dětí a nejmeně 150 dospělých. Bratr kazatel Alexander Nazaruk, celý sbor i mnozí osobně pozdravují všechny naše bratry a sestry v ČR. Mají naději, že modlitebnu se jim

podatří brzy dostavět. Zaitin však nemají za co pořídit lavice. Dosavadní úzké desky bez opěradel by tam již stěhovat nechtěli. Najdou se sbory či jednotlivci, kteří by přispěli vždy alespoň na jednu dvoumetrovou lavici? Taková je prosba tohoto sboru, kterou tímtočím současně s pozdravy.

Náše projekty

Také v tomto roce máme od státních orgánů finančně podporené dva naše projekty. První je od Ministerstva zahraničních věcí a týká se přípravy expozic v budovaném Zelovském muzeu (bude slavnostně otevřeno na jaře roku 2003). Věcně navazuje na naši činnost v minulém roce, o které jsme vás informovali.

Druhý projekt se týkal už úspěšně uskutečněného turné skupiny Zelovské zvonky. Zde jsme dostali podporu od odboru církví Ministerstva kultury.

Zpráva z konference

Na přelomu dubna a května letošního roku proběhla v Telči XVI. konference protestantských muzeí (11. evropské setkání). Nesla název "Od Jana Husa k dnešku" – živé dějiny – muzeum, které se vyvíjí. Domácím pořadatelem byla Historická společnost Veritas, se kterou je naše sdružení v přátelském kontaktu a která má sídlo právě v tomto překrásném historickém městě. Na konferenci se setkala přes sto účastníků převážně ze zahraničí. Jednácími jazyky byly němčina a francouzština, neboť hlavní iniciativa konferencí pochází z francouzské strany. Během konference byla v navazujících příspěvcích představena historie české reformace a některá muzea pokrývající tuto tematiku.

Na programu bylo též "naše oblíbené" téma náboženského exilu. O emi-

graci do Německa prohodovála Dr. Edita Stěříková, s exilem v Polsku a zejména připravovaným muzeem v Zelově seznámil Karel Matějka jr., Ukrajinu a především Bohemku představil Daniel Heller (v minulém věstníku jsme otkli jeho zprávu o návštěvě z Bohemky u nás). Konference se účastnila i delegace ze Zelova, konkrétně Dr. Jacek Krüggisen, ředitel Muzea v Zelově (Siretdiské dokumentace dějin českých bratří při evangelicko-reformovaném sboru v Zelově) a zelovský evangelický farář Miroslav Jelínek. Pro větší zahraničních účastníků byl náš exil málo známou částí dějin a tomu odpovídá i charakter příspěvků. Nicméně povídání o exilu vzbudilo u posluchačů živý zájem; velmi kladně bylo hodnoceno, že zelovské muzeum a jeho funkce je součástí dodnes živé tradice a nikoli jen pomník na památku dávnou minulých časů. Celá konference se odchýla ve velmi přátelské atmosféře. Činnost sdružení Exuliant se setkala s příznivým ohlasem a možná můžeme do budoucna počítat s novými zahraničními kontakty.

Kniha Dr. E. Štěrkové Běh života českých emigrantů v 18. století v Berlíně, určená "pro všechny exulianty", je stále ještě k dispozici.

Zajímám o ni sdělujeme, že její osobní odběr (u ses. Aleny Zikmundové, Jungmannova 9, v přízemí přední budovy) bude od září opět možný vždy ve středě od 12,30 do 14,30 hod. Připomínáme, že snížená cena knihy (275,- Kč) se týká členů a sympatizantů našeho sdružení. I nadále upřednostňujeme písemné objednávky (pokud možno více zájemců současně), adresované ses. Aleně Zikmundové, SR ČCE, Jungmannova 9, P.O. Box 466, III 21 Praha 1. Spolu s knihami pak zašleme složenku (na cenu knih + poštovné) k propištění.

Za běžnou cenu, tj. 350,- Kč je

možné knihu zakoupit v prodejné KALICH v Jungmannově 9, Praha 1. Vydání knihy významně podpořil Česko-německý Fond budoucnosti.

Rozesíláme složenky a vyhlášíme sbírku

V posledním věstníku jsme slibili, že vyřádkujeme nové složenky (naše staré přestaly platit) a že je spolu s dalším věstníkem rozesíláme. Slib plníme a vyhlášíme sbírku na podporu činnosti našeho sdružení. Z výtežku uhradíme náklady na tisk věstníků, obálky, poštovné apod. a dále zbývající část nákladů, kterou jsme měli se Zelovskými zvonky a putovní výstavou (pro ni jsme nechali vyrobit speciální stojánky a hradili některé organizační náklady). Pokud chcete na činnost sdružení přispět (příspěvky jsou však i nadále dobrovolné), naše bankovní spojení je Česká spořitelna a.s., Lodžská 598, Praha 8, č.účet: 0209898309/0800. Příspěvky můžete zasílat z účtu nebo z pošty (nové složenky umožňují obojí). Děkujeme vám všem, kteří jste již na naši činnost přispěli, některé zasláné částky byly skutečně velmi štědré.

Průzkum zájmu o společné zájezdy nenašel u vás velký ohlas. Dostali jsme pouze několik málo odpovědí, navíc dost různorodých, takže nejsem schopni podle nich nic připravit.

Rozhodně tedy nezapomenejte:

Na pevně počítat s termínem 8. září 2001 pro naši konferenci a vahnou hromadu v Praze ve sboru BJB na Vinohradech. Těšíme se na vás. Pokud jste tak ještě ne učinili, objednat si nebo při návštěvě Prahy si zakoupit

knihu Běh života českých emigrantů v 18. století v Berlíně.

Závěrečné zprávy a informace

I nadále pište naši adresu takto:
Občanské sdružení EXULIANT
Jungmannova 9
110 00 Praha 1

Trvale shromažďujeme vzpomínky členů sdružení, fotografie a rodokmeny. Vše vhodné, co máte a můžete poskytnout, zašlete laskavě na adresu br. VI. Pospíšila, Kozí 12, 602 00 Brno.

Podmínkou členství v našem sdružení, není osobní "přislůšnost" k exilu resp. návratu. Do svých řad zveme i "sympatizanty" zajímavější se o naši činnost. K přihlášení se za člena sdružení stačí sdělit na adresu sdružení jméno a příjmení, datum narození, bydliště, příp. církevní příslušnost (sbor) a příp. vztah k pobělohorskému exilu. Stále se nám hlásí poměrně dost nových členů, z každé přihlášky máme radost. Přihlášeným členům zašleme vždy poslední věstník.

Úplným závěrem

připomínáme několik výročí z Dějepisného a soudobého kalendáře České besedy na druhé pololetí 2001.

11.7.2000: 1. výročí vzniku společnosti Česká rodina v Oděse
20.9.1995: 6. výročí založení Užhorodské společnosti české kultury J.A.Ko-menského
3.10.1999: 2. výročí posvěcení české evangelické modlitebny ve Veselíně
30.10.1993: 8. výročí založení České besedy v Oděse

Praha, červenec 2001, výbor sdružení

Vydává občanské sdružení EXULIANT výhradně pro potřebu svých členů.

Neprodejné. Adresa sdružení: Jungmannova 9 - Husův dům,

110 00 Praha 1 - Nové Město, Česká republika